NORAKSTS
Lieta Nr.A42862809
A00244-10/39

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rēzeknē 2010.gada 2. jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis S.Linkevičs

piedaloties pieteicējai *J.F.*,

atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Nodarbinātības valsts aģentūras pārstāvēm *V.I.* un *I.Š.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *J.F.* pieteikuma par Nodarbinātības valsts aģentūras 2009.gada 30.jūnija lēmuma Nr.78 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2009.gada 3.jūnijā *J.F.* (turpmāk arī pieteicēja) vērsās Nodarbinātības valsts aģentūrā (turpmāk Aģentūra vai atbildētāja) ar iesniegumu par Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles (turpmāk Filiāle) amatpersonu faktisko rīcību, mantiskā, personiskā un morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Izskatot *J.F.* iesniegumu, Aģentūras direktores p.i. 2009.gada 30.jūnijā pieņēma lēmumu Nr.78 (turpmāk arī Lēmums), ar kuru *J.F.* iesniegums tika atzīts par nepamatotu, kā arī noraidīts viņas prasījums par zaudējumu atlīdzināšanu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, *J.F.* 2009.gada 10.jūlijā Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu, kurā lūdz atcelt Lēmumu.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2009.gada 17.jūlija lēmumu ierosināta administratīvā lieta par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā pieteicēja norāda turpmāk minēto.

[2.1] Aģentūra Lēmumā kļūdaini norāda, ka tikai 2008.gada 19.septembrī pieteicēja iesniedza iesniegumu bezdarbnieka statusa piešķiršanai. Šāds statuss pieteicējai tika piešķirts jau 1994.gadā un kopš tā laika pieteicēja nav atteikusies no šī statusa. Šajā sakarā rodas jautājums, kādēļ Individuālais darba meklēšanas plāns lika sastādīts tikai 2008.gada 19.septembrī, ja pieteicējai bezdarbnieka statuss tika piešķirts jau krietni vēlāk. No minētā izriet, ka Aģentūra pirms 2008.gada 19.septembra neveica nekādus pasākumus, lai pieteicējai palīdzētu uzlabot viņas sociālo stāvokli. Pieteicēja vērš arī uzmanību, ka viņai 1991.gadā piedzima dēls, kuram faktiski tika liegta iespēja pilnvērtīgi justies vienaudžu vidū, jo viņš auga trūcīgā ģimenē, jo pieteicēja nekādā veidā pati nespēja atrast darbu un Aģentūra nekādā veidā nenāca viņai pretī, bet Filiāles darbinieki atklāti izturējās pret pieteicēju ar necieņu un nicinājumu un vienmēr atbildēja, ka nekāda darba priekš pieteicējas nebūs un nevar būt. Minēto faktu Aģentūra nenoliedz arī savā Lēmumā. Bez tam, dēlam finansiālo grūtību dēļ tika liegta arī iespēja saņemt teicamu izglītību atbilstoši savām spējām un prasmēm.

[2.2] 2008.gada 19.septembrī tika sastādīts Individuālais darba meklēšanas plāns, kurā veikts ieraksts, ka līdz 2008.gada 18.decembrim patstāvīgi un ar Aģentūras starpniecību meklēt darbu. Ņemot vērā to apstākli, ka pieteicēja ir invalīde, viņas pūles atrast savam veselības stāvoklim atbilstošu darbu nevainagojās ar panākumiem. Arī

Aģentūra, no savas puses, nav veikusi nekāda veida pasākumus, lai sniegtu pieteicējai palīdzību. Aģentūra Lēmumā norāda, ka pieteicēja trīs reizes ir zaudējusi bezdarbnieka statusu par bezdarbnieka pienākumu nepildīšanu, kā arī vienu reizi no bezdarbnieka statusa ir atteikusies pati. Minētais neatbilst patiesībai, jo pieteicēja nekad nav atteikusies no bezdarbnieka statusa un viņai nav zināms, kādu iemeslu dēļ šis statuss tika trīs reizes zaudēts, jo pieteicēja regulāri ir pildījusi noteiktos bezdarbnieka pienākumus.

[2.3] Saskaņā ar 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.425 „Nodarbinātības valsts aģentūras nolikums" 3.2.punktu aģentūra nodrošina operatīvu un kvalitatīvu palīdzību bezdarbniekiem, darba meklētājiem un bezdarba riska pakļautajām personām, kā arī iesaista minētās personas aktīvajos nodarbinātības pasākumos un bezdarba samazināšanas preventīvajos pasākumos atbilstoši viņu vajadzībām, spējām un vēlmēm.

No Lēmumā uzskaitītajiem aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem redzams, ka kopš 1994.gada tikai 1997.gadā pieteicējai tika sniegta iespēja piedalīties šuvējas profesionālajā apmācībā. Pēc tam tikai 2004.gadā tika sniegta iespēja piedalīties latviešu valodas kursos. Pieteicēja vērš uzmanību, ka nekad nav piedalījusies Aģentūras norādītajā pasākumā konkurētspējas paaugstināšanai - psiholoģiskās barjeras komunikācijā. Bez tam, Aģentūra norāda, ka pieteicējai tika sniegta iespēja iesaistīties pagaidu darbos laika periodā no 2004.gada 5.maija līdz 2004.gada 31.maijam. Pieteicēja vērš uzmanību, ka minēto iespēju pieteicēja ir nodrošinājusi sev pati bez Aģentūras starpniecības un palīdzību šajā jautājumā viņai sniedza *L.M.* nevis Aģentūra.

[2.4] Aģentūra Lēmumā norāda, ka atbilstoši Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 13.panta 1.punktam rodas tiesības piedalīties individuālajā darba meklēšanas plānā paredzētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos, kā arī tiesības saņemt citus Aģentūras pakalpojumus. Kā jau tika minēts, pieteicēja kopš Individuālā darba meklēšanas plāna sastādīšanas 2008.gada 19.septembrī nav saņēmusi nekādu Aģentūras atbalstu, kā rezultātā tika pārkāptas pieteicējas ar likumu garantētās tiesības. Bez tam, minētā likuma 13.pantā ir paredzētas arī citas pieteicējas kā bezdarbnieka tiesības, kuras Aģentūra nav ievērojusi. Savukārt, likuma 3.pantā ir noteikti aktīvie nodarbinātības pasākumi, proti, profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana, algoti pagaidu darbi utt., kuros Aģentūra nav sniegusi iespēju piedalīties visa šā laika posmā. Saskaņā ar Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 6.panta otrās daļas 4.punktu. Aģentūra palīdz bezdarbniekiem un darba meklētājiem, kā arī ekonomiski neaktīvajiem iedzīvotājiem iesaistīties darba tirgū. Kā secināms no visa iepriekš minētā, Aģentūra šādu palīdzību pieteicējai pietiekamā apmērā nav sniegusi.

[2.5] Pieteicēja piekrīt Aģentūras Lēmumā minētajam, ka 2009.gada 19.janvārī pieteicēja tika informēta par pasākuma noteiktām personu grupām - subsidētā nodarbinātība invalīdiem vakanci administratora amatā un atteikusies no piedāvājuma vājo valsts valodas zināšanu dēļ. Savukārt, kā jau tika minēts, saskaņā ar 2003.gada 29.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.425 „Nodarbinātības valsts aģentūras nolikums" 3.2.punktu aģentūra nodrošina operatīvu un kvalitatīvu palīdzību bezdarbniekiem, darba meklētājiem un bezdarba riska pakļautajām personām, kā arī iesaista minētās personas aktīvajos nodarbinātības pasākumos un bezdarba samazināšanas preventīvajos pasākumos atbilstoši viņu vajadzībām, spējām un vēlmēm. Atbilstoši pieteicējas spējām un vēlmēm Aģentūra nav iesaistījusi viņu aktīvajos nodarbinātības pasākumos un bezdarba samazināšanas pasākumos un pieteicējai visa laika posmā no 2004.gada netika piedāvāti nekādi kvalifikācijas kursi un kopš Individuālā darba meklētāja plāna sastādīšanas nekādas viņas spējām atbilstošas vakances, kaut gan pēc pieteicējas rīcībā esošās iedzīvotāju mutiskas informācijas šādas vakances ir bijušas, bet pieteicējai piedāvātas netika. Bez tam, kā tika minēts, Aģentūras darbinieki skaidri norādīja pieteicējai, ka viņai pašai bez Aģentūras palīdzības ir jāveic visi pasākumi sava sociālā stāvokļa uzlabošanai. Šādā gadījumā rodas jautājums par vienlīdzības principa ievērošanu Aģentūras darbībā.

[2.6] Aģentūra Lēmumā pauž apgalvojumu, ka iesaistīšanai Aģentūras pasākumos bezdarbniekam nav jāraksta iesniegums. Tādā gadījumā rodas jautājums - kādā veidā pieteicēja varēja iesaistīties minētajos pasākumos, ja šāda vēlmes izteikšana aprobežojas tikai ar mutisku formu un Aģentūras darbinieki atklāti ignorēja pieteicējas vēlmi.

Ņemot vērā visu augstāk minēto, pieteicēja uzskata Aģentūras faktisko rīcību par prettiesisku, tās Lēmumu kā prettiesisku par atceļamu un tas ir par pamatu mantiskā, personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanai. Pieteicēja uzskata, ka mantisks zaudējums viņai ir atlīdzināms par laika periodu no 2007.gada 27.februāra, kad tika izbeigtas darba tiesiskās attiecības ar z/s „*/Nosaukums/*" līdz 2009.gada 27.jūnijam. Par pamatu mantiskā kaitējuma atlīdzināšanai ir ņemama minimālā darba alga valstī no 2007.gada 27.februāra Ls 160 apmērā un no 2009.gada 1.janvāra Ls 180 apmērā.

[3] 2009.gada 13.augustā Administratīvajā rajona tiesā Aģentūra iesniedza paskaidrojumu, kurā neatzīst pieteicējas pieteikumu, norādot sekojošus argumentus.

[3.1] Nav pamata pieteicējas izteiktajam apgalvojumam, ka Aģentūra sniegusi palīdzību tikai 2006.gada 3.aprīlī. Valsts pārvaldei nav pienākums pēc bezdarbnieka izteiktās vēlmes apmeklēt kādas mācības nekavējoties organizēt tās. Apmācības pasākumi notiek, ievērojot vairākus faktorus, tajā skaitā finansējumu un iespējamo pretendentu pieteikšanos pietiekamā skaitā, lai nokomplektētu grupas mācībām, un citus. Bezdarba periodos no 1994.gada pieteicēja ir piedalījusies sekojošos aktīvajos nodarbinātības pasākumos:

1) profesionālā apmācība profesijā šuvēja (no 1997.gada 11.novembra līdz 1998.gada 9.aprīlim);

2) sociālās atstumtības riska grupu bezdarbnieku profesionālā apmācība profesijā pavārs (no 2004.gada 27.decembra līdz 2005.gada 25.maijam);

3) pasākumi konkurētspējas paaugstināšanai - latviešu valodas kursi (no 2004.gada 6.septembra līdz 2004.gada 17.sepmebrim);

4) pasākumi konkurētspējas paaugstināšanai - psiholoģiskās barjeras komunikācijā (no 2004.gada 2.februāra līdz 2004.gada 4.februārim);

5) algotie pagaidu darbi (no 2004.gada 5.maija līdz 2004.gada 31.maijam);

6) pasākumi noteiktām personu grupām (turpmāk - PNPG) - subsidētā nodarbinātība invalīdiem z/s „*/Nosaukums/*" profesijā – šuvēja (no 2006.gada 3.aprīļa līdz 2008.gada 31.martam). Darba tiesiskās attiecības pārtrauktas 2007.gada 27.februārī pēc Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punkta.

[3.2] Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk - Satversme) 106.pantā noteikts, ka ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Saskaņā ar Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma (turpmāk - Likums) 1.pantu likuma mērķis ir sniegt atbalstu bezdarbniekiem, darba meklētājiem un bezdarba riskam pakļautajām personām, lai veicinātu to spēju konkurēt darba tirgu. Piešķirot bezdarbnieka statusu, personai, atbilstoši Likuma 13.panta 1.punktam rodas tiesības piedalīties individuālajā darba meklēšanas plānā paredzētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos, kā arī tiesības saņemt citus Aģentūras sniegtos pakalpojumus. Aktīvo nodarbinātības pasākumu organizēšanas kārtību, kā arī bezdarbnieku iesaistīšanas kārtību šajos pasākumos regulē Ministru kabineta 2008.gada 10.marta noteikumi Nr.166 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un bezdarba samazināšanas preventīvo pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem". Līdz 2008.gada 26.martam aktīvo nodarbinātības pasākumu organizēšanas kārtību regulēja Ministru kabineta 2003.gada 17.jūnija noteikumi Nr.309 „Aktīvo nodarbinātības pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtība un aktīvo nodarbinātības pasākumu realizētāju izvēles principi".

No minētā izriet, ka personai Satversmē tiek garantētas izvēles tiesības brīvi iekļauties darba tirgū, atbilstoši spējām un kvalifikācijai, tādējādi tikai paša indivīda ziņā ir izdarīt izvēli - kādu profesiju apgūt un kā realizēt savas spējas. Bezdarbnieka statusa

iegūšanas mērķis ir nevis paļāvība, ka valsts iestāde (konkrētajā lietā - Aģentūra) izvēlēsies indivīda vietā darba vietu, bet gan sniegt atbalstu, lai veicinātu personas atgriešanos darba tirgū. Tikai no paša bezdarbnieka ir atkarīgs, cik ātri tas notiks.

Pieteicējas dalība aktīvajos nodarbinātības pasākumos tika noteikta saskaņā ar iepriekšminēto noteikumu 3. un 4. punktu, kas paredz, ka Aģentūra iesaista bezdarbniekus pasākumos saskaņā ar individuālo darba meklēšanas plānu, kas izstrādāts, ņemot vērā bezdarbnieka priekšlikumus. Līdz ar to, par bezdarbnieka, šajā gadījumā arī pieteicējas, iesaistīšanu kādā no Likuma 3.pantā minētajiem aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem netiek prasīts rakstisks iesniegums. Aģentūras un bezdarbnieka savstarpējās tiesiskās attiecības un bezdarbnieka iesaistīšana atbalsta pasākumos balstās uz sociālajās tiesībās un likumā ,,Par sociālo drošību" nostiprinātajiem personas līdzdarbības principiem savu sociālo tiesību realizēšanā. Lietā esošajā gadījumā personas tiesības uz atbalstu bezdarba problēmu risināšanā, pēc bezdarbnieka statusa piešķiršanas, tiek veiktas ar individuālo darba meklēšanas plānu, nosakot pasākumus, kuros paredzēts iesaistīt bezdarbnieku, un pasākumu īstenošanas laiku, tādējādi Likumā noteiktā bezdarbnieku iesaistīšanas kārtība aktīvajos nodarbinātības pasākumos neparedz kādu citu procedūru.

Saskaņā ar Likuma 6.panta otrās daļas 4.punktu Aģentūra palīdz bezdarbniekiem un darba meklētājiem, kā arī ekonomiski neaktīvajiem iedzīvotājiem iesaistīties darba tirgū. Likuma 14.panta pirmās daļas 1.punktā bezdarbniekam ir uzlikts pienākums patstāvīgi un ar Aģentūras palīdzību aktīvi meklēt darbu un pēc bezdarbnieka statusa iegūšanas nekavējoties sniegt priekšlikumus Aģentūrai individuālā darba meklēšanas plāna izstrādei. Saskaņā ar Likuma 6.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto Aģentūra organizē bezdarbnieku, darba meklētāju un darba devēju dialogu, lai samazinātu bezdarbu, bet tas nenozīmē, ka Aģentūra darba devējam var uzlikt par pienākumu pieņemt darbā bezdarbnieku;

Saskaņā ar Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmā (turpmāk - informācijas sistēma BURVIS) esošo ierakstu 2009.gada 19.janvārī pieteicēja tika informēta par pasākuma noteiktām personu grupām - subsidētā nodarbinātība invalīdiem vakanci administratora amatā, bet pieteicēja no piedāvājuma atteicās.

[3.3] Nav pamata pieteikumā minētajam apgalvojumam, ka iesaistīšanai Aģentūras pasākumos bezdarbniekam ir jāraksta iesniegums, tādējādi neatbilst patiesībai apgalvojums par Filiāles pārkāpumiem, nepieņemot mutvārdu iesniegumu. Pieteicējas visas mutiski izteiktās vēlmes tika noformētas rakstveidā, atbilstoši Aģentūras iekšējām procedūrām, ievadot informāciju informācijas sistēmā BURVIS. Bezdarbnieku iesaistīšana dažādās aktivitātēs tiek plānota, pamatojoties uz šo informāciju.

[3.4] Kā norādīts tiesu praksē, iestādes faktiskā rīcība vērtējama tikai tad, ja persona iestādē ir vērsusies nevis ar lūgumu atrisināt konkrētu savas subjektīvās tiesības skarošu jautājumu, bet gan, lai iegūtu iestādes viedokli, izziņu vai informāciju par kādu sabiedrisku vai citu jautājumu, ar kuru personas subjektīvās tiesības izmainītas netiek. Turklāt jautājumam, par kuru tiek prasīta atbilde, jābūt publisko tiesību jomā.

Savukārt, ja persona ir vērsusies iestādē ar lūgumu izmainīt viņu skarošu konkrētu tiesisko situāciju publisko tiesību jomā, pozitīvs vai negatīvs šāda iesnieguma risinājums ir uzskatāms par administratīvo aktu. Iestādes lēmums, kas rada tiesiskas sekas, nevar tikt atzīts par faktisko rīcību (Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 22.augusta lēmuma lietā Nr.SKA - 0452/2006 9.punkts).

[3.5] Privātpersonai ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību nodarītā mantiskā zaudējuma vai personiskā kaitējuma atlīdzinājuma pamata un apmēra noteikšanas nosacījumus paredz Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums. Minētā likuma 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība — objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā

rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas.

Izvērtējot augstākminēto secināms, ka Pieteicēja ir saņēmusi vairākus Aģentūras pakalpojumus un piedalījusies Aģentūras pasākumos konkurētspējas paaugstināšanai, kā arī izteiktās pretenzijas par mutvārdu iesnieguma par piedalīšanos aktīvajos pasākumos nenoformēšanu rakstveidā nav pamatotas, tādējādi nav pamata mantiskā, personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanai.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja prasījumu saskaņā ar pieteikumā norādīto motivāciju, ka Lēmumam nepiekrīt un lūdza to atcelt.

[5] Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, balstoties uz administratīvajā aktā un paskaidrojumos norādīto motivāciju, un lūdza tiesu pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī – APL) 250.panta pirmajai daļai tiesai, taisot spriedumu, ir jāpārbauda: 1) vai administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus; 2) administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām; 3) administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības.

[8] Tiesa konstatē, ka lietā ir strīds par to vai Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles amatpersonas veica prettiesisku faktisko rīcību, kuras rezultātā pieteicēja jau ilgstošu laiku nevar atrast veselības stāvoklim atbilstošu darbu.

[9] Tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[9.1] Pieteicēja ir piedalījusies sekojošos aktīvajos nodarbinātības pasākumos:

1) profesionālā apmācība profesijā šuvēja (no 1997.gada 11.novembra līdz 1998.gada 9.aprīlim);

2) sociālās atstumtības riska grupu bezdarbnieku profesionālā apmācība profesijā pavārs (no 2004.gada 27.decembra līdz 2005.gada 25.maijam) (*lietas 35.lapa*);

3) pasākumi konkurētspējas paaugstināšanai - latviešu valodas kursi (no 2004.gada 6.septembra līdz 2004.gada 17.sepmebrim) (*lietas 43. - 44.lapa*);

4) pasākumi konkurētspējas paaugstināšanai - psiholoģiskās barjeras komunikācijā (no 2004.gada 2.februāra līdz 2004.gada 4.februārim) (*lietas 38.lapa*);

5) algotie pagaidu darbi (no 2004.gada 5.maija līdz 2004.gada 31.maijam) (*lietas 42.lapa*);

6) pasākumi noteiktām personu grupām - subsidētā nodarbinātība invalīdiem z/s „*/Nosaukums/*” profesijā – šuvēja (no 2006.gada 3.aprīļa līdz 2007.gada 16.februārim) (*lietas 32.,33.lapa*). Darba tiesiskās attiecības pārtrauktas pēc Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punkta (*lietas 60.lapa*).

[9.2] *J.F.* bezdarbnieka uzskaites kartē Nr.2002-1743 ir veiktas sekojošas atzīmes: apmācība kursos, nav piemērota darba, informēta par darba vakancēm, informācija par subsidētām darba vietām, norīkojums PNPG „*/Nosaukums/*”, *J.F.* atsakās no bezdarbnieka statusa (*lietas 32.-33.lapa*).

[9.3] 2004.gada 12.janvārī Filiāle un *J.F.* noslēdz aktīvo nodarbinātības pasākumu individuālā plānojuma līgumu Nr.35 par aktīvo nodarbinātības pasākumu īstenošanu saskaņā ar Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumu, veicinot bezdarbnieka atgriešanos darba (*lietas 43.lapa*).

[9.4] Atbilstoši 2004.gada 26.aprīļa norīkojumam Nr.221 2004.gada 29.aprīlī ar pieteicēju noslēgts darba līgums, uz kura pamata pieteicēja pieņemta algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos Rēzeknes pašvaldības sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Komunāls R” (*lietas 42.lapa*).

[9.5] Atbilstoši 2006.gada 31.marta norīkojumam Nr.49 2006.gada 3.aprīlī ar pieteicēju noslēgts darba līgums, uz kura pamata pieteicēja pieņemta darbā par ādas izstrādājumu šuvēju z/s „*/Nosaukums/*" (*lietas 34.lapa*).

[9.6] 2007.gada 7.martā Filiāle pieņem lēmumu Nr.1773 par to, ka *J.F.* ir zaudējusi bezdarbnieka statusu un viņa ir noņemta no uzskaites no 2007.gada 7.marta, pamatojoties uz Likuma 12.panta pirmās daļas 13.punktu – attiecās no bezdarbnieka statusa, iesniedzot attiecīgu paziņojumu NVA (*lietas 27.lapa*).

[9.7] 2007.gada 20.martā Filiāle, pamatojoties uz *J.F.* 2007.gada 20.marta iesniegumu bezdarbnieka statusa piešķiršanai, ar lēmumu Nr.113 *J.F.* piešķir bezdarbnieka statusu (*lietas 29.lapa*).

[9.8] 2007.gada 19.septembra *J.F.* apliecinājums par to, ka viņa iepazinās ar Aģentūras vēstuli par kopīgi izstrādājamo „Individuālo darba meklēšanas plānu" un apliecina, ka viņai nepieciešamas darba vakances (frizieris), pasākumi noteiktām personu grupām (frizieris) (*lietas 31.lapa*).

[9.9] *J.F.* bezdarbnieka uzskaites kartē par 2007.gadu ir veiktas sekojošas atzīmes: nav piemērota darba, informēta par darba vakancēm, patstāvīgi meklē darbu (*lietas 30.lapa*).

[9.10] 2008.gada 10.maijā Filiāle pieņem lēmumu Nr.070320-113zaud1 par to, ka *J.F.* ir zaudējusi bezdarbnieka statusu un viņa ir noņemta no uzskaites no 2008.gada 15.aprīļa, pamatojoties uz Likuma 12.panta pirmās daļas 6.punktu – bezdarbnieka pienākumu nepildīšana bez attaisnojoša iemesla, kā arī sakarā ar to, ka nav izpildīts Likuma 14.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktais bezdarbnieka pienākums – individuālajā darba meklēšanas plānā noteiktajā dienā ierasties NVA un uzrādīt normatīvajos aktos noteiktos dokumentus (*lietas 26.lapa*).

[9.11] 2008.gada 19.septembrī *J.F.* iesniedz Filiālē iesniegumu bezdarbnieka statusa piešķiršanai, kurā ar pašrocīgu parakstu apliecina, ka atbilst bezdarbnieka statusa iegūšanas kritērijiem (*lietas 21.lapa*).

[9.12] 2008.gada 19.septembrī Filiāle, pamatojoties uz *J.F.* 2008.gada 19.septembra iesniegumu bezdarbnieka statusa piešķiršanai, ar lēmumu Nr.080919-267pies1 piešķir bezdarbnieka statusu, kurā *J.F.* ar pašrocīgu parakstu apliecina, ka ir iepazinusies ar bezdarbnieka tiesībām un pienākumiem un apņemas pildīt bezdarbnieka pienākumus (*lietas 20.lapa*).

[9.13] 2008.gada 19.septembrī Filiāles inspektore sastāda Individuālo darba meklēšanas plānu Nr.155906, kurā veikts ieraksts, ka līdz 2008.gada 18.decembrim patstāvīgi un ar Aģentūras palīdzību meklēt darbu, veicot ierakstus darba meklēšanas veidlapā. Individuālo darba meklēšanas plānu Nr.155906 *J.F.* ir pašrocīgi parakstījusi. Nākamie apmeklējumi ir noteikti ik pēc trim mēnešiem. Šajā laikā *J.F.* aktīvi jāmeklē veselības stāvoklim atbilstošu darbu (*lietas 22.-25.lapa*).

[9.14] 2008.gada 19.septembrī informācijas sistēmā BURVIS veikta atzīme par *J.F.* izteikto vēlmi apgūt noliktavas pārziņa specialitāti (*lietas 66.lapa*).

[9.15] 2009.gada 30.jūnijā Aģentūras direktores p.i. pieņēma lēmumu Nr.78, ar kuru *J.F.* iesniegums tika atzīts par nepamatotu un noraidīts viņas prasījums par zaudējumu atlīdzināšanu (*lietas 11.-12.lapa*).

[10] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja ir vērsusies Aģentūrā, lai panāktu viņai nodarītā mantiskā kaitējuma Ls 4160 apmērā atlīdzību, personiskā kaitējuma Ls 5000 apmērā atlīdzību un morālā kaitējuma atlīdzību 3000 latu apmērā par Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles amatpersonu faktisko rīcību, kuras rezultātā pieteicēja jau ilgstošu laiku nevar atrast veselības stāvoklim atbilstošu darbu.

[11] Konkrētajā gadījumā tiesai jānoskaidro, vai Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles amatpersonu veiktie pasākumi attiecībā uz pieteicējas nodarbinātību uzskatāmi par iestādes faktisko rīcību.

Faktiskās rīcības jēdziens definēts APL 89.pantā. Atbilstoši minētā panta pirmajai daļai faktiskā rīcība ir iestādes rīcība publisko tiesību jomā, kas neizpaužas tiesību akta

veidā un kas ir vērsta uz faktisko seku radīšanu, ja privātpersonai uz šo rīcību ir tiesības vai šīs rīcības rezultātā ir radies vai var rasties personas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. Par faktisko rīcību atzīstamas arī iestādes darbības, kas neatkarīgi no iestādes nodoma rada tādas faktiskās sekas, kuru rezultātā privātpersonai ir radies vai var rasties būtisks tiesību aizskārums. Iestādes procesuālās darbības (darbības, kurām trūkst galējā noregulējuma rakstura) nav faktiskā rīcība.

Atbilstoši APL 89.panta otrajai daļai faktiskā rīcība ir arī iestādes bezdarbība, ja iestādei saskaņā ar tiesību normām bija vai ir pienākums izpildīt kādu darbību, kā arī iestādes sniegta izziņa.

No minētajām tiesību normām izriet vairākas obligātas faktiskās rīcības pazīmes:

1) tā ir rīcība (darbība vai bezdarbība);

2) kuru veic iestāde,

3) publisko tiesību valsts pārvaldes jomā,

4) tā adresēta individuālai personai,

5) tai ir faktiskas sekas,

6) ar to personai tiek radīts tiesību vai tiesisko interešu aizskārums vai personai uz to ir tiesības,

7) tā nav tiesību akts,

8) tā ir vērsta uz āru,

9) tai piemīt pabeigtības (galīgā noregulējuma) raksturs.

Lai konkrētu iestādes rīcību varētu uzskatīt par tās faktisko rīcību ar no tā izrietošajām APL paredzētajām tiesiskajām sekām, jākonstatē visas iepriekšminētās pazīmes *(sk., Faktiskās rīcības jēdziens – pazīmes un to interpretācija. Tiesu prakses vispārinājums. Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, 2007, Nr.1)*.

Tiesas ieskatā konkrētajā gadījumā Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles amatpersonu veiktos pasākumus attiecībā uz pieteicējas nodarbinātību var uzskatīt par faktisko rīcību APL izpratnē, jo tie satur iepriekš minētās obligātās faktiskās rīcības pazīmes.

[12] Pieteicēja pārsūdz Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles amatpersonu faktisko rīcību, kuras rezultātā pieteicēja jau ilgstošu laiku nevar atrast veselības stāvoklim atbilstošu darbu.

Tiesas sēdē pieteicējs paskaidroja, ka viņu neapmierina tas, ka viņai no Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles amatpersonu puses netiek sniegts pietiekošs atbalsts pieteicējas veselības stāvoklim atbilstoša darba meklēšanā.

[13] Latvijas Republikas Satversmes 106.pantā noteikts, ka ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Saskaņā ar Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma (turpmāk - Likums) 1.pantu likuma mērķis ir sniegt atbalstu bezdarbniekiem, darba meklētājiem un bezdarba riskam pakļautajām personām, lai veicinātu to spēju konkurēt darba tirgu. Piešķirot bezdarbnieka statusu, personai, atbilstoši Likuma 13.panta 1.punktam rodas tiesības piedalīties individuālajā darba meklēšanas plānā paredzētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos, kā arī tiesības saņemt citus Aģentūras sniegtos pakalpojumus. Aktīvo nodarbinātības pasākumu organizēšanas kārtību, kā arī bezdarbnieku iesaistīšanas kārtību šajos pasākumos regulē Ministru kabineta 2008.gada 10.marta noteikumi Nr.166 (turpmāk - Noteikumi Nr.166) „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un bezdarba samazināšanas preventīvo pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem".

No minētajām tiesību normām izriet, ka personai Satversmē tiek garantētas izvēles tiesības brīvi iekļauties darba tirgū, atbilstoši spējām un kvalifikācijai, tādējādi tikai paša indivīda ziņā ir izdarīt izvēli - kādu profesiju apgūt un kā realizēt savas spējas.

Tiesa secina, ka normatīvajos aktos ir noteikts Aģentūras pienākums sniegt atbalstu, lai veicinātu personas atgriešanos darba tirgū un cik ātri tas notiks, ir atkarīgs gan no darba meklētāja, gan no iespējamā darba devēja sadarbībā ar Aģentūru.

[13.1] Tiesa konstatē, ka pieteicējas dalība aktīvajos nodarbinātības pasākumos tika noteikta saskaņā ar Noteikumu Nr.166 3. un 4. punktu, kas paredz, ka Aģentūra iesaista bezdarbniekus pasākumos saskaņā ar individuālo darba meklēšanas plānu, kas izstrādāts, ņemot vērā bezdarbnieka priekšlikumus. Līdz ar to, par bezdarbnieka, šajā gadījumā arī pieteicējas, iesaistīšanu kādā no Likuma 3.pantā minētajiem aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem netiek prasīts rakstisks iesniegums. Aģentūras un bezdarbnieka savstarpējās tiesiskās attiecības un bezdarbnieka iesaistīšana atbalsta pasākumos balstās uz sociālajās tiesībās un likumā „Par sociālo drošību" nostiprinātajiem personas līdzdarbības principiem savu sociālo tiesību realizēšanā. Lietā esošajā gadījumā personas tiesības uz atbalstu bezdarba problēmu risināšanā, pēc bezdarbnieka statusa piešķiršanas, tika veiktas ar individuālo daba meklēšanas plānu, nosakot pasākumus, kuros paredzēts iesaistīt bezdarbnieku uz pasākumu īstenošanas laiku.

[13.2] Saskaņā ar Likuma 6.panta otrās daļas 4.punktu Aģentūra palīdz bezdarbniekiem un darba meklētājiem, kā arī ekonomiski neaktīvajiem iedzīvotājiem iesaistīties darba tirgū. Likuma 14.panta pirmās daļas 1.punktā bezdarbniekam ir uzlikts pienākums patstāvīgi un ar Aģentūras palīdzību aktīvi meklēt darbu un pēc bezdarbnieka statusa iegūšanas nekavējoties sniegt priekšlikumus Aģentūrai individuālā darba meklēšanas plāna izstrādei. Saskaņā ar Likuma 6.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto Aģentūra organizē bezdarbnieku, darba meklētāju un darba devēju dialogu, lai samazinātu bezdarbu, bet tas nenozīmē, ka Aģentūra darba devējam var uzlikt par pienākumu pieņemt darbā bezdarbnieku.

[13.3] Tiesa konstatē, ka bezdarba periodos no 1994.gada pieteicēja ir piedalījusies sekojošos aktīvajos nodarbinātības pasākumos:

1) profesionālā apmācība profesijā šuvēja (no 1997.gada 11.novembra līdz 1998.gada 9.aprīlim);

2) sociālās atstumtības riska grupu bezdarbnieku profesionālā apmācība profesijā pavārs (no 2004.gada 27.decembra līdz 2005.gada 25.maijam);

3) pasākumi konkurētspējas paaugstināšanai - latviešu valodas kursi (no 2004.gada 6.septembra līdz 2004.gada 17.sepmebrim);

4) pasākumi konkurētspējas paaugstināšanai - psiholoģiskās barjeras komunikācijā (no 2004.gada 2.februāra līdz 2004.gada 4.februārim);

5) algotie pagaidu darbi (no 2004.gada 5.maija līdz 2004.gada 31.maijam);

6) pasākumi noteiktām personu grupām (turpmāk - PNPG) - subsidētā nodarbinātība invalīdiem z/s „*/Nosaukums/*" profesijā – šuvēja (no 2006.gada 3.aprīļa līdz 2008.gada 31.martam). Darba tiesiskās attiecības pārtrauktas 2007.gada 27.februārī pēc Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punkta.

Līdz ar to tiesa secina, ka nepamatots ir pieteicējas arguments, ka Aģentūra pirms 2008.gada 19.septembra neveica nekādus pasākumus, lai pieteicējai palīdzētu uzlabot viņas sociālo stāvokli.

Tāpat tiesa konstatē, ka saskaņā ar Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmā esošo ierakstu 2009.gada 19.janvārī pieteicēja tika informēta par pasākuma noteiktām personu grupām - subsidētā nodarbinātība invalīdiem vakanci administratora amatā, bet pieteicēja no piedāvājuma atteicās, par ko liecina pieteicējas paraksts, ko arī pieteicēja tiesas sēdē apstiprināja.

[14] Ievērojot sprieduma [13] punktā minēto, tiesa konstatē, ka pieteicējai tika nodrošināts Aģentūras atbalsts pieteicējas veselības stāvoklim atbilstoša darba meklēšanā. Pieteicējai tika piedāvāti amati, no kuriem pieteicēja dažādu iemeslu dēļ atteicās.

Ievērojot iepriekš minēto, tiesa Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles amatpersonu faktisko rīcību, saistībā ar pieteicējas iespējamo nodarbināšanu atzīst par

tiesisku, t.i., par atbilstošu tiesību normām. Tādējādi pieteikums par Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles amatpersonu minētās faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku ir noraidāms kā nepamatots.

[15] Tiesa, pamatojoties uz procesuālās ekonomijas principu, neanalizē pārējos lietas materiālos ietvertos pieteicējas apsvērumus, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības.

[16] Saskaņā ar APL 92.pantu, ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Lai personai rastos tiesības prasīt materiāla, personiska vai morāla kaitējuma atlīdzinājumu APL noteiktajā kārtībā, ir jākonstatē prettiesisks administratīvais akts vai faktiskā rīcība, kas šos kaitējumus ir nodarījuši.

Tā kā konkrētajā gadījumā tiesa nav konstatējusi atbildētājas rīcības prettiesiskumu, tiesa atzina par noraidāmu arī pieteikumu daļā par nodarītā mantiskā kaitējuma Ls 4160 apmērā atlīdzību, personiskā kaitējuma Ls 5000 apmērā atlīdzību un morālā kaitējuma atlīdzību 3000 latu apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. pantu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt *J.F.* pieteikumu par Nodarbinātības valsts aģentūras 2009.gada 30.jūnija lēmuma Nr.78 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis (paraksts) S.Linkevičs

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnesis _____ S.Linkevičs
Rēzeknē, 2010.gada 2.jūnijā.